

TONG Yulduzi

№9 (66394)
2003 yil
3 mart
dushanba
Sotuvda
erkin narxda

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi
Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqarilgan.

Rusiya maktab fidoyilari

MANA, SIZGA ISSIQ CHOY!

Ma'lumki, Birlashgan Millatlar Tashkiloti dunyo bo'yicha 6 tilni xalqaro til deb e'lon qilgan. Ular: arab, ingliz, fransuz, ispan, xitoy va rus tillari. Shuning uchun ham o'z ona tilidan tashqari ingliz va rus tillarini ham mukammal o'rganmoqchiman, - deydi **Mirzo Ulug'bek tumanidagi 35-rus maktabi o'quvchisi Nozima Hamroyeva.** Ustozim Nina Kulya Konstantinovna 20 yildan buyon bizning maktabda ishlaydilar. Tajribali ustoz matematika darsini shunaqa qiziqarli tushuntiradilarki, hammamiz kelajakda matematik bo'lmoqchimiz...

Nozimaning gapiga qiziqib shu maktabga bordim. 3-«B» sinfiga kirdim

3-sinflar orasida birinchi o'rinda turadi. Husnixatga ham e'tiborim kuchli.

Ustoz faxri o'laroq shogirdlarni so'zga tutdim:

Dasha Nikostyan, o'quvchi:

-Men kelajakda ustozimdek o'qituvchi bo'lishni orzu qilaman.

Shavkat Abdurahmonov, o'quvchi:

-Aynan shu sinfda o'qishni istagan qancha-qancha bolalarni bilaman. Chunki maktabimizda eng kuchli pedagog bizning ustozimiz bo'ladi.

Dilyora Ro'zimetova, o'quvchi:

-Boshlang'ich ta'lim kelgusiga mustahkam poydevordir. Shuning uchun

bir xil kiyingan bolalar, sinfxonaning ozodaligi, o'quv-ko'rgazmali qurollarning saranjomligi, mehr bilan parvarishlangan gullarning bir xil tuvaklarigacha - barcha barchasi ruhimni tetiklashtirib yubordi.

- Mana bu sinf mening sakkizinchi bitiruvchilarim bo'ladi, - dedi

ustoz. -Men tez o'zlashtirish uslubini qo'llayman.

Lisenkovaning ana shu mavzusidagi kitobi chiqqanidan so'ng 1986 yil mening ham uslubim qo'llanila boshlandi. So'z turkumlarini, sintaksistahlilni yaxshi bilsalar, matematikadan million sonlarni ko'paytirish va bo'lishlarni o'zlashtirdilar. O'qish tezligidan boshlang'ich

ham kuchli ustoz qo'lida tahsil olayotganimdan xursandman.

Nodira Hamroyeva, o'quvchining buvisi:

-Bu ustozning eng ma'qul jihatlari shundaki, u bolalarni umumiy ovqatlanish oshxonalariga yaqin yo'latmaydi. Aksincha, soat 11dagi

O'ZLIGIMIZ QAYTDI-KU!

Doshqozonda sumalak,
Kutar sizni ammalar.
Tayyorlashdi ko'plashib,
Xola, yanga hammalar.
Bahor keldi, bolalar,
Quvonch to'ldi ko'zlariga.
Yalpiz somsa, jag'-jag' non,
Darmon dori sizlarga.
Dehqon ko'rar todorik,
G'imirlaydi har bir jon.
Tolbargaklar muborak,
Jannat guli-qizlarjon.

Bahor misli bolalik,
Go'zal fasl boshlandi.
Jannat bog'i bag'riga,
Dadil qadam tashlandi.
Ertapishar o'riklar,
G'uncha labi ochildi.
Gullar bazmi-ko'riklar,
Hidi har yon sochildi.
O'zligimiz qaytdi-ku,
O'z boshimning baxtiga.
Shod o'lanlar aytdi-ku,
Bolajonlar shaxti-la.

Bayt TURDIYEV.

katta tanaffusda mana shu sinfxonada choy qaynatib, har bir o'quvchining o'z piyolasiga shirin choy tayyorlab, quyib beradi. Bolalar o'z tushligini maktabga maxsus qutichada olib kelib, partasiga sochiqcha solib ovqatlanadi. Bu ularni shaxsiy gigiyenaga o'rgatadi.

Lyudmila Timofeyevna Shapovalova, direktor:

-Oliy toifali muallima Nina Konstantinovna doimo izlanishda. Reyting bo'yicha ham, intizomda ham shogirdlari birinchi qatorda yuradi. U maktabimizning mash'ali.

Ustoz nafaqat o'z ishxonasida, balki uyida ham, tongdayu tunda ham ish bilan mashg'ul.

Reja tuz, daftar tekshir,
ko'rgazmali qurol yasa,
sinfxonani ta'mirla...
sanayversak adog'i
ko'rinmaydi. Shuning uchun
ham ana shunday fidoyi
insonlar oldida barchamiz
ta'zim qilamiz.

Gulnoza
MAHSUDOVA,
Y.Oxunboboyev nomli
tibbiyot kollejining 1-kurs,
33 guruh talabasi.

Prezident asarlarini o'rganamiz

MILLIY ISTIQLOL G'OYASI:
ASOSIY TUSHUNCHA
VA TAMOIYILLAR

(Davomi.
Boshi o'tgan sonlarda).

Milliy an'analarini o'rganish, targ'ib etish bilan bir qatorda to'y-ma'rakalarni, odat va udumlarni ixchamlashtirish, bu borada isrofgarchilik va dabdababozlikka yo'l qo'ymaslikka alohida e'tibor qaratish dardkor.

Oila. Oila - mafkuraviy tarbiyaning eng muhim ijtimoiy omillaridan biridir. Chunki oila - jamiyat negizi bo'lib, ko'p asrlilik mustahkam ma'naviy tayanchlarga ega. Milliy mafkuramizga xos bo'lgan ilk tushunchalar, avvalo, oila muhitida singadi. Bu jarayon bobolar o'giti, ota ibratini, ona mehri orqali amalga oshadi.

Oiladagi sog'lom muhit - sog'lom mafkurani shakllantirish manbaidir. Jamiyatda har bir oilaning mustahkamligi, farovonligini, o'zaro hurmat va ahillikni ta'minlash - milliy mafkurada ko'zda tutilgan maqsadlarni amalga oshirishda tayanch bo'ladi.

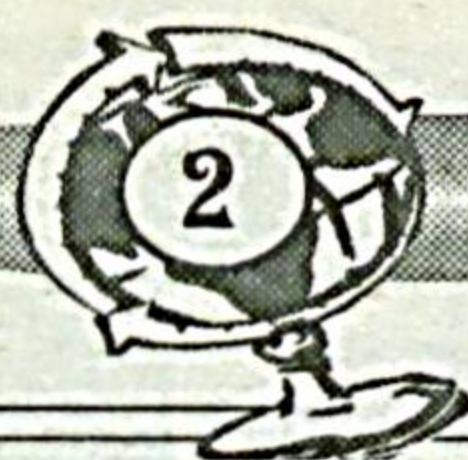
Mahalla. O'zini o'zi boshqarishning milliy modeli bo'lgan mahalla xalqimizning azaliy udumlari, urf-odatlar va an'analariga tayangan holda, ulkan tarbiyaviy vazifani bajaradi. Keksalarning pand-nasihati, kattalarning shaxsiy ibratini, jamoaning hamjihatligi misolida kishilar ongiga ezigulik g'oyalari singdirib boriladi.

Mahalla avvalo, sog'lom ijtimoiy muhit maskanidir. Bu yerda kuchli ta'sirga ega bo'lgan jamoatchilik fikri mahalla ahlining xulq-atvori, o'zaro munosabatlarini adolat va ma'naviy mezonlar asosida tartibga solib turadi. Shu ma'noda mahallani demokratiya darxonasi, deb ham atash mumkin.

Mahallada keng jamoatchilik o'rtasida mafkuraviy ishlarni samarali yo'lga qo'yish uchun katta imkoniyatlar mavjud. Ayniqsa, milliy qadriyatlar, mehr-oqibat, el-yurt sha'ni uchun kurash kabi fazilatlarini kamol toptirishda mahallaning o'rni beqiyos.

Mehnat jamoalari inson umrining asosiy qismi o'tadigan, uning tafakkuri, hayotga munosabati shakllanadigan ijtimoiy-ma'naviy muhitdir. Ular kishida jamoa ruhi, mehnatsevarlik, omilkorlik, adolat tushunchasi, mehr-oqibat tuyg'ularini tarbiyalaydigan o'ziga xos maskan bo'lib hisoblanadi.

(Davomi bor).

IZINGIZDA BINAFAHALAR BOSHGA RO'MOL O'RADI!...

«Sizni, hur va ozod sizni kuylamoq,
Menga saodatdir, men baxtli shoir»...

Ha, ana shunday she'riy satrlari kabi hur va ozod nasllarni kuylagan, o'zbek qizi ovozi dunyoga tanitgan shoira Zulfiya opa hayot bo'lganlarida shu kunlarda o'zining 82 bahorini qarshilar edi. She'riyat gulshanida o'zining munosib guldastasini qoldirgan, minglab muxlislar yuragidan joy olgan shoira hamisha yurtimiz zaminida tinchlikni kuylab keldi. Zulfiya opaning betakror satrlari oppoq o'rik gullaridek iforli, pushti rang pechaklar kabi tarovatlidir.

Xalq shoiri- Zulfiya opaga hamisha ruhingiz shod, tuprog'ingiz yengil bo'lsin, siz bizning qalbimizda mangu yashaysiz, deymiz...

BAHOR

Havo ko'm-ko'k unda yo'q g'ubor,
Quyosh nurin behad sochadi.
Yerda ajib to'lishib bahor,
Har kun yangi chehra ochadi.

Qishdan chiqqan bog'chalar, bog'lar,
Bezanadi bahor guliga.
Maysa o'tlar, zilol yaproqlar,
Ilhom berar kishi diliga.

Zulfiya

SHE'RIY SATRLARGA YURAK TALPINAR

Qator yillardan buyon G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyotida ishlayman. Ko'plab shoir va yozuvchilar bilan muloqotda bo'ldim, qator kitoblarni birgalikda nashr etdik.

Yaqinda nashriyotga yoshgina bir qizcha iymanibgina kirib keldi va she'rlarini ko'rsatdi. Uning she'rlaridagi Vatan mehri, onalar madhi, mustaqil yurtimiz va mehnatkash insonlarini madh etuvchi satrlar meni o'ziga beixtiyor rom etdi. Shahnozaga she'riyat bo'stonida yuksak parvozlar tilayman.

Nazmi FOZILOVA,

G'AFUR G'ULOM nomidagi nashriyot - matbaa ijodiy uyi muharriri, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi.

BAHOR

Ona tabiatga jon etgan ato,
Yashil libosi-la burkansin takror.
Lolalar gulxanday yonsinlar hatto,
Kelaqol, fasllar erkasi, Bahor.

Orziqib kutaman seni, bahorim,
Muzlar nafasingdan erisin tezroq.
Asov to'lqinlarga to'lsin anhorim,
Gul bilan bezansin, yashnasin bog' - rog'.

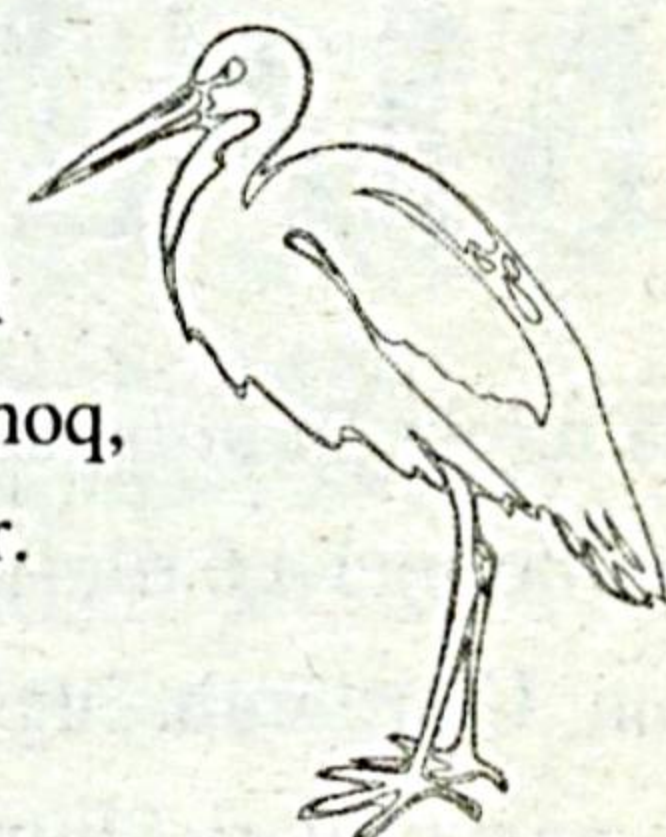
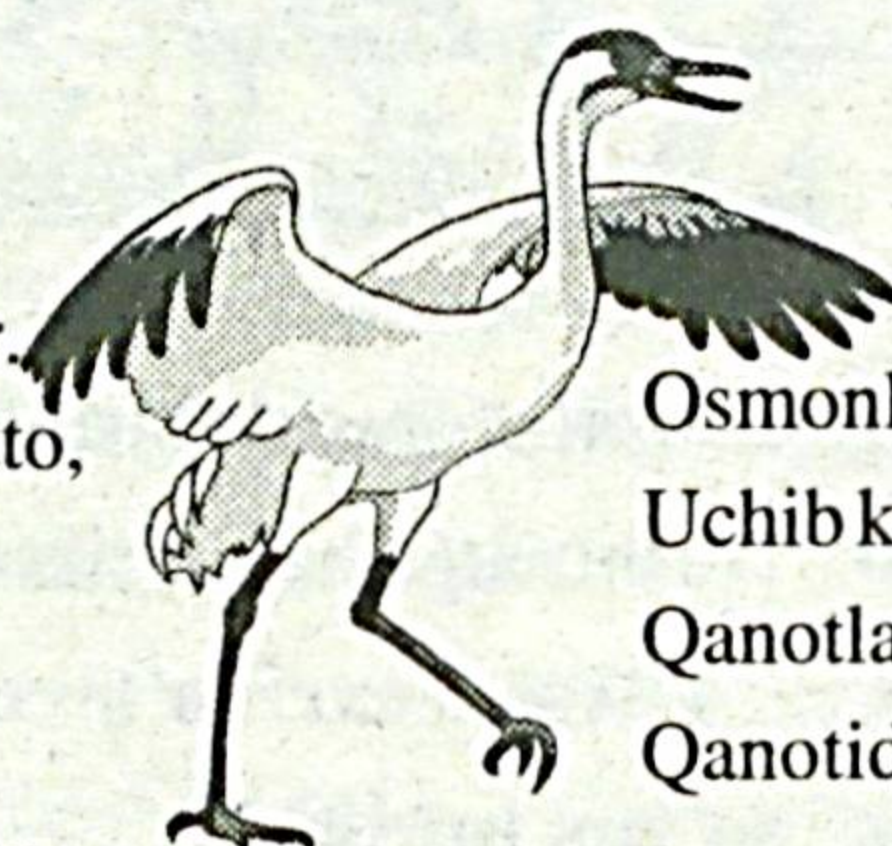
Intiqib kutaman seni bu gal ham,
Qalbimda qolmagay zarra g'uborim.
Saxiy quyosh nuri - borliqqa malham,
Bo'stonga aylansin ona diyorim.

TURNALAR

Osmonlarda solib arg'imchoq,
Uchib keldi takror, turnalar.
Qanotlari orzularday oq,
Qanotida bahor, turnalar.

Yuzin silab, aytar shukrona,
Arzonchilik bo'lar, deb, onam.
Turnalarga maftun, parvona,
Intiq ko'z-la boqadi olam.

Shahnoza RAHMONOVA,
O'zMU, 1- kurs talabasi.

Sinfda mutolaa qilib o'tirsam, sinfdoshim Alisher «Tong yulduzi» gazetasini ko'tarib kirib keldi. Bu gazeta bilan yaqindan tanish emas edim. Darhol undagi yosh ijodkorlarning turli maqolalari, muzokarali bahslari va she'rlarini miriqib o'qib chiqdim. Shu kundan keyin «Tong yulduzi» gazetasiga

YO'L UZOQLIK QILDIMI?

qiziqishim
yana ham ko'payib bordi.

Hozir gazetaning har bir sonini qoldirmay o'qib boryapman. Umida Tog'ayevaning 10-fevral sonida bosilib chiqqan «Kitob jo'natadigan do'kon» maqolasi menga juda yoqdi. Maqolada kitobning hislatlari va kitobxonlarni ko'paytirish muammosi yaqqol aks etgan. Men-ku, gazetani o'qib o'zimga kerakli xulosa chiqarib oldim. Lekin men tug'ilib o'sgan Jizzax viloyati, Zomin tumani 55-maktabdagi tengdoshlarim «Tong yulduzi»ni o'qishayaptimi? Afsuski, yo'q! Ularga nafaqat «Tong yulduzi», balki «Gulxan», «G'uncha» kabi gazeta va jurnallar o'z vaqtida yetib bormaydi. Jizzaxdagi tengdoshlarim gazetalar o'qishga, maqolalar yuzasidan muzokaralar yuritishga juda qiziqishadi. Ammo bunga imkoniyat yaratilmagan. Har safar ta'tilda qishlog'imga borganimda O'ktam, Otabek, Bobur, Yodgor kabi o'rtoqlarim shaharda qanday gazetalar bosilishiga qiziqishadi. Men ularga «Tong yulduzi» gazetasini ko'rsatdim. Ular gazetaga obuna bo'lishgan ekan, lekin yo'l uzoqligi boismi gazeta ularga hali yetib bormabdi. Qani edi, uzoq viloyatlarga ham gazeta-jurnallar o'z vaqtida yetib borsa. Siz bunga nima deysiz, aziz tengdoshim?

Jahongir JO'RAYEV,
Nafis san'at litseyining 9-sinf o'quvchisi.

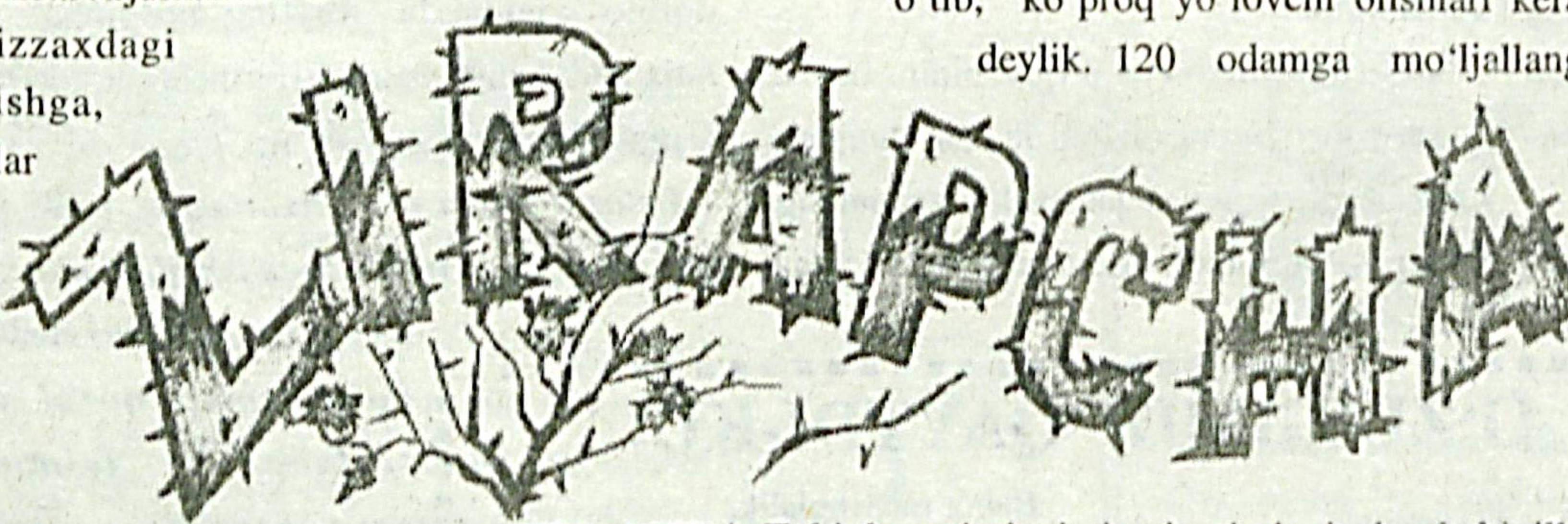
AVTOBUSLAR MUSOBAQASI HAQIDA ESHITGANMISIZ?

Avtobuslar musobaqasi?! Sarlavhani o'qiganda shu savol tug'ilishi tabiiy. Ular mavjud. Qayerda, qachon o'tkaziladi, deysizmi? Ular deyarli har kuni, har doim Toshkenti azimda bo'lib turadi. Ayniqsa, 114, 79, 53, 62, 64, 69, 95 raqamli avtobuslar poyganing faol ishtirokchilari. Ertalab soat 7-8 atrofida o'quvchilar o'qishga, ishchilar ishga shoshganicha bekatda ba'zan bir, yarim soatlab transport poylashadi. Uzoqdan avtobuslarning raqamini ko'rib, odamlar uzoq ko'rmagan qadrdonining istiqboliga chiqqandek, hatto mashina qatnov qismining yarmiga borib qolishadi.

Uzoq kutilgan avtobus esa to'xtamasdan o'tib ketadi. Haydovchilarning ham o'z sabablari bor: rejani bajarish uchun o'zi bilan yo'ldosh avtobusdan oldinga o'tib, ko'proq yo'lovchi olishlari kerak-da. Avtobus ham to'xtadi deylik. 120 odamga mo'ljallangan avtobusda 300 ga yaqin odamlarni ko'rib qo'rqib ketasiz. Ertalabki ur-surdan keyingi kayfiyatni qanday tasavvur qilasiz? Ba'zi pattachilarning yomon muomalada bo'lishi kishida nafrat uyg'otadi.

Toki hayotimizni, jamiyatimizni shu kabi illatlardan tozalamas ekanmiz, maqsadimizga to'laligicha erisha olmaymiz. Umuman, har narsada insonni birinchi o'rinda qo'yib qarasak, olam guliston. Haydovchilar ham shuni anglaganida, balki «musobaqalar» poyoniga yetarmidi?

Nargiza PAYZIYEVA,
Respublika nafis san'at litseyining
11-sinf o'quvchisi.

Iqtisoddan saboqlar

8-TOPSHIRIQ

Sizlar bilan o'tgan topshiriqlarda «talab va taklif egri chiziqlarini» grafik ko'rinishda tasvirladik. Sotuvchilar turli narxlarda qanchadan tovar taklif qilsa olishini, xaridorlar esa qancha miqdorda tovar sotib olishi mumkinligi haqida fikr yuritdik.

Ammo, qanday narx bo'lganda oldi-sotdi jarayoni sodir bo'ladi? Nega?, – degan savollarga javob bera olganimiz yo'q.

Ushbu savolga javob topish uchun quyidagi topshiriqlarning yechimini topishga harakat qilaylik.

Quyidagi jadvalda kartoshkaga bo'lgan talab va taklif miqdori berilgan:

3-jadval

Tovarning narxi-p, so'mda	Kartoshkaga bo'lgan talab miqdori-q, kilogrammda	Kartoshka taklifi miqdori-q, kilogrammda
100	1500	300
150	1250	700
200	1000	1000
250	750	1500
300	500	2000

1. Yuqoridagi 3- jadvaldan foydalanib, kartoshkaga bo'lgan «talab va taklif» funksiyasi grafigini ko'ring.

2. Yuqoridagi grafik asosida kartoshkaning bozor narxi va muvozanat miqdorini aniqlang:

3. Muvozanat narx 200 so'm bo'lganda, sotuvchi 250 so'mdan necha kilogramm kartoshka sota oladi?

4. Muvozanat narx 200 so'm bo'lganda xaridor 100 so'mdan necha kilogramm kartoshka sotib oladi?

5. Sotuvchi bozorda 2000 kg. mahsulot taklif qilganida bozorda qanday holat ro'y beradi? Bozor narxiga bu holat ta'sir qila oladimi?

6. Sotuvchi bozorga 500 kg. kartoshka taklif qilganda-chi? Bozorda qanday holat ro'y beradi?

7. Muvozanat narx 250 so'm bo'lganda bozorga necha kg. kartoshka taklif qilinadi? 150 so'm bo'lganda-chi?

8. Muvozanat narx yoki bozor narxi barcha sotuvchi yoki xaridorlarni har doim qoniqtiradimi? Agarda sotuvchi va xaridorni bozor narxi qoniqtirmasa, ular nima qiladi?

Manzilingiz:

O'qituvchingiz:

9-TOPSHIRIQ

Iste'molchilar va ularning daromad manbalari.

1. Iste'molchilar kimlar? Qisqacha tushuncha bering.

2. Qanday iste'mol tovarlari bozorlarini bilasiz?

3. Iste'molchilar qanday manbalardan daromad olishadi? Daromad manbalarini turlarga ajrating va jadvalni to'ldiring:

Daromad manbalari	Daromad manbalari turlari
1. Oylik maosh	Ish haqi
2. Ishbay ish haqi	
3. Vaqtbay ish haqi	
4. Nafaqa	
5. Ishsizlik nafaqasi	
6. Bolalar nafaqasi	
7. Talabalar stipendiyasi	
8. Ijara haqi	
9. Divident	
10. Tadbirkorlik foydasi.	

4. Iste'molchilar daromad manbalari yuqorida berilgan. Ular asosan qaysi manbalardan katta daromad olishlari mumkin?

5. Tadbirkor va ishchi-xizmatchi daromad manbalarining qanday farqi bor?

6. Iste'molchilar oldida turgan asosiy ikki muammo qaysi?

A) _____

7. 5 ta turli daromad manbalariga ega, 5 ta kasb egasining daromad manbasini sanang.

Kasb egasi

Daromad manbai

8. To'grisini toping.

Foyda – bu:

A) Tovarning puldagi qiymati;

B) Jami daromad;

C) Tannarxning bir qismi;

D) Daromadning bir qismi.

9. To'g'risini toping.

Bozorda:

A) Ishlab chiqaruvchi faqat sotuvchi;

V) Ishlab chiqaruvchi faqat xaridor;

C) Iste'molchi faqat sotuvchi;

D) Iste'molchi va ishlab chiqaruvchi ham xaridor, ham sotuvchi;

E) Iste'molchi faqat xaridor.

Manzilingiz:

O'qituvchingiz familiyasi va ismi:

AZIZ O'QUVCHILARI

Tahririyatdan:

Biz bilan birga «Iqtisodiy bilim asoslarini» o'rganishni boshlaganingizga ham ancha yillar bo'lib qoldi. Birinchilardan bo'lib o'rganishni boshlagan akalaringiz va opalaringiz hozirda oliygohlarda iqtisodni chuqur o'rganish bilan shug'ullanishmoqda. Mamlakatimizning hamma maktablarida qo'llanilayotgan bizning muallifligimizdagi «Iqtisodiy bilim asoslari» darsliklari ularning taklif va mulohazalarini hisobga olgan holda yaratib, hukumatimiz qarori bilan barcha umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'qitilmoqda. «Iqtisodiyot» fani ham maktab o'quv rejasida o'z o'rnini topdi. Albatta bu amalga oshirilayotgan ishlar, sizlarga «Iqtisodiy bilim va tadbirkorlik asoslarini» o'rganishingiz uchun dastlabki qadam (bosqich) bo'lib hisoblanadi.

Aziz o'quvchilar! Iqtisoddan saboqlarimizni ilg'ab oling va jumboqlarga javob izlang!

Mualliflar:

E. SARIQOV, B. HAYDAROV,

Q. QAMBAROV.

Qadrdon yosh iqtisodchilar! Topshiriqlarni gazeta varaqasiga to'ldirib, tahririyatimizga jo'nating. Topshiriq olish yangi yilda ham davom etadi. G'oliblarga quyidagi sovg'alar beriladi:

1-o'rin: Televizor.

2-o'rin: Velosiped.

3-o'rin: Magnitofon.

Yuqori ball to'plaganlarga:

O'n dona pleyyer;

Iqtisodga oid yangi kitoblar;

«Tong yulduzi» gazetasining faxriy yorlig'i beriladi.

Shoshiling, g'oliblarni Navro'z bayrami arafasida «Tong yulduzi» gazetasi tahririyatida kutamiz!

1. BOLALAR TASHKILOTINI TUZISH MEXANIZMI

Harakat tarkibidagi uning homiyliги asosida ishlaydigan, 7 yoshdan 14 yoshgacha bo'lgan o'quvchilarni birlashtiradigan Bolalar tashkiloti umumta'lim maktablarida, gimnaziyalarda, litseylarda, bolalar uylarida, maxsus yo'naltirilgan internatlarda hamda bolalar dam olish oromgohlarida (mavsumiy) tuziladi.

Maktabda Bolalar tashkilotini tuzishdan avval eng faol, zukko, bilimli, mustaqil fikrlay oladigan, ravon nutqqa ega bo'lgan o'g'il-qizlardan iborat bo'lgan targ'ibot-tashviqot guruhi tuziladi. Bu guruh umumta'lim maktabi o'qituvchilar kengashi qoshida tuziladi. Bolalar tashkiloti haqida barcha o'qituvchi, murabbiylar, maktab rahbariyati to'liq tushunchaga ega bo'ladi.

Targ'ibot-tashviqot guruhi quyidagi ishlarni amalga oshiradi:

- Guruhlarga bo'linib, sinf rahbarlari yordamida 2-sinf dan 8-sinf gacha bo'lgan o'quvchilar orasida Bolalar tashkilotining Nizomi, yo'nalishlari hamda uning faoliyati yuzasidan targ'ibot ishlarini olib borish;
- har bir sinf yig'ilishida Bolalar tashkiloti haqida kuchli bilimga ega bo'lgan, bolalarni orqasidan ergashtira oladigan yosh yigit-qizlarni guruh sardori etib saylash;
- Bolalar tashkiloti haqida maktab radiouzeli, maktab devoriy gazetasida tashviqot ishlarini olib borish;
- maktab o'quvchilarining tashkilot faoliyati haqidagi fikr-mulohazalarini bilish maqsadida so'rovnomalar anketalarini tarqatish;
- tashkilot tuzilishida faol ishtirok etgan sinflarni maktab devoriy gazetasiga chop ettirish, unda saylangan guruh sardorlari haqidagi ma'lumotlarni berib borish;
- jadval asosida har bir sinfda Bolalar tashkiloti yig'ilishlarini o'tkazib borish, (Bolalar tashkiloti sardori guruhda saylanib, nomzod maktab kengashiga taqdim etiladi);
- maktabda barcha sinf sardorlaridan iborat «Sardorlar Kengashi»ni tuzish, unga maktab bo'yicha umumiy yig'ilishda saylanadigan sardor rahbarlik qiladi;
- Sardorlar Kengashi har haftada maktabda o'tkaziladigan umumiy yig'irlarni o'tkazish jarayonini tayyorlaydi va o'tkazadi.

2. BOLALAR TASHKILOTIGA A'ZOLIKKA QABUL QILISH TARTIBI

23 may - mamlakat miqyosida ulkan bayram Bolalar tashkiloti tug'ilgan kuni sifatida nishonlanadi.

8 dekabr - O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi kuni hamda Bolalar tashkiloti tug'ilgan kuni (23 may) da umumta'lim maktablari, gimnaziya va litsey o'quvchilari Bolalar tashkilotiga a'zo bo'lishadi.

8 dekabr va 23 may kunlari o'quvchilar saroyida, muzeylarda va Xotira maydonlarida tantanali yig'ilish tarzida amalga oshiriladi.

A'zolikka qabul qilish maktab miqyosida ham o'tkaziladi hamda oldindan e'lon qilinadi: (har yili Konstitutsiya qabul qilingan kunda va Respublika Bolalar tashkiloti tashkil topgan kuni).

- tashkilotga kirish istagini bildirgan bolalar oldindan tayyorlanadi (tashkilot va uning Nizomi, yo'nalishlari haqida) to'liq ma'lumotga ega bo'ladi;
- tashkilotning tantanali va'dasi yodlanadi;
- ushbu tadbirga ota-onalar, veteran o'qituvchi -

ustozlar, maktab ma'muriyati, mehmonlar (Bolalar tashkilotining tuman, shahar, viloyat faollari) taklif etiladi;

- maktab chiroyli gullar, shiorlar, sharlar bilan bezatiladi;
- yetakchi oldindan tadbir ssenariysini (so'zga chiquvchilarni) tayyorlaydi;
- har bir sinfdan ishtirok etayotgan o'quvchilar saf tortadilar va tantanali yig'ilishga tayyor ekanliklari haqida raport topshiradilar;
- baxtli bolalikni ifodalovchi qo'shiqlar yangraydi;
- tadbirni madaniy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari ochib beradi va uni boshqarish uchun so'zni Bolalar tashkiloti yetakchisiga beradi. Yetakchi tashkilotning maqsad va vazifalari, unga a'zo bo'lish qonun-qoidalari, asosiy faoliyati, yo'nalishlari haqida qisqacha ma'lumot beradi va tashkilotga a'zo bo'lish tantanali yig'ilishni ochiq deb e'lon qiladi. Shundan so'ng, O'zbekiston Respublikasi Davlat bayrog'iko'tariladi

qo'yish uchun kurashadilar.

- Jamoalarga nom berish Bolalar tashkilotining shahar, tuman, viloyat bo'limlari tomonidan ko'rik-tanlov asosida o'tkaziladi.

- Bolalar tashkiloti a'zolari yagona formaga egadirlar.

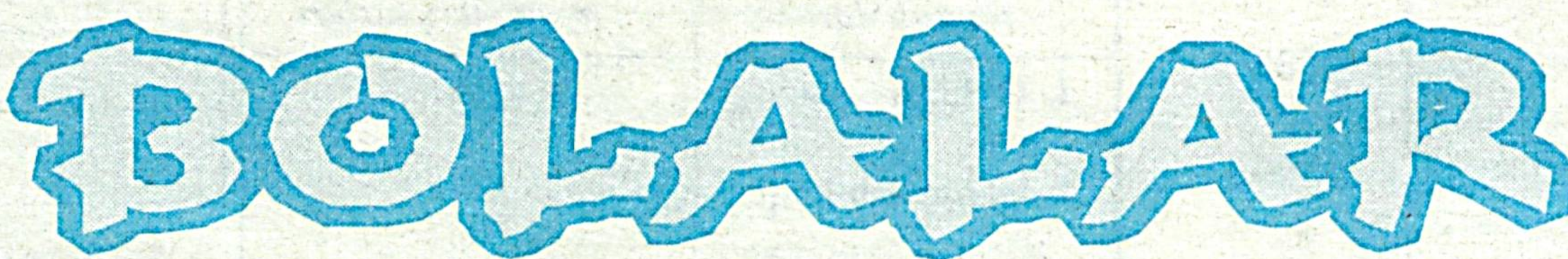
- Bolalar tashkilotiga 7-14 yoshgacha bo'lgan o'g'il-qizlar qabul qilinadi.

- Bolalar tashkilotiga a'zolikka qabul qilish ochiq ovoz

yo'li bilan guruh yig'ilishida muhokama etiladi. Jamoa tartibida amalga oshiriladi.

BOLALAR TASHKILOTI A'ZOLARINING QONUN- QOIDALARI

va Davlat madhiyasi yangraydi (bolalar ijro etishadi);

- Bolalar tashkiloti, Nizomi va yo'nalishlarida belgilangan vazifalarga oid sahna ko'rinishlari va chiqishlar namoyish etiladi;
- tantanali va'da qabul qilinadi;
- a'zolikka qabul qilinayotgan o'quvchilarga yoshlarga namuna bo'la oladigan faxriylar, taniqli olim va sportchilar, yuqori sinf o'quvchilari yoki Bolalar tashkiloti raislari (tuman, shahar, viloyatlar) ko'krak nishoni (znachok)ni chap ko'kragiga taqib qo'yishadi;
- tabriklar (ota-onalar, «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati raisi, o'qituvchilar, do'stlar) qutlovlar;
- badiiy qism: maktabning iqtidorli o'g'il-qizlari ijrosida

1. Bolalar tashkiloti a'zosi o'z ona-vataniga sadoqatli bo'lib, uni sevadi, ardoqlaydi, yurtining farovonligi, ravnaqi yo'lida xizmat qiladi;

2. Bolalar tashkiloti a'zosi «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati a'ziligiga tayyorlanib boradi;

3. Bolalar tashkiloti a'zosi vatan uchun jasorat ko'rsatganlar haqida ma'lumotga ega bo'ladi hamda vatan himoyachisi bo'lishga tayyorlanadi;

4. O'qishda, mehnatda va sportda har tomonlama barkamol va talabchan;

5. Rostgo'y va sodiq do'st, doimo haqiqat uchun kurashadi, vijdon bilan ish yuritadi;

6. Kattalarga hurmat va ehtiromda, kichiklarga izzatda bo'lib, mehribonlik, g'amxo'rlik ko'rsatadi;

7. Bolalar tashkiloti a'zosi o'z tashkiloti sharafiga baland tutadi, o'zining faol ishlari va xatti-harakatlari bilan uning obro'sini mustahkamlaydi;

8. Bolalar tashkilotining faoliyatini xalqaro darajaga olib chiqish, salohiyatini rivojlantirishda o'zining hissasini qo'shadi.

BOLALAR TASHKILOTI A'ZOSI QUYIDAGI HUQUQLARGA EGA:

- Bolalar tashkilotining yuqori organlariga saylash va saylanish;
- Tashkilot yig'irlari, anjumanlari, Sardorlar Kengashi yig'ilishlari muhokamasida qatnashish;
- Bolalar tashkiloti ishlari haqida matbuotda chiqish;
- Kamchiliklarni tanqid qilish;
- Bolalar tashkilotining rayosatiga, Sardorlar Kengashiga takliflar kiritish;
- «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati a'ziligiga qabul qilishda Sardorlar Kengashidan tavsiyanoma so'rash.

BOLALAR TASHKILOTI A'ZOSINI RAG'BATLANTIRISH VA JAZOLASH:

Bolalar tashkiloti a'zolarini o'qishdagi a'lo yutuqlari, mehnati va jamoat ishlarida faolligi uchun rag'batlantirilib boriladi. Yig'ilishlarda bayroqni ko'tarish yoki tushirish ishonchi fidoiy, faol a'zolarga topshiriladi.

O'zining faolligi bilan namuna bo'lgan Bolalar tashkiloti a'zolari Bolalar tashkiloti hamda «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakatining Faxriy Yorliqlari bilan

O'zbekiston Respublikasi Bolalar tashkiloti a'zosining tantanali Va'dasi

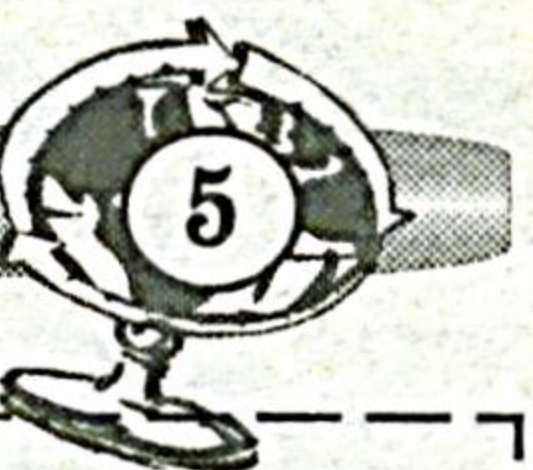
«Men, (ismi, sharifi) O'zbekiston Respublikasi «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati homiyligidagi Bolalar tashkiloti a'ziligiga qabul qilinar ekanman, o'z do'stlarim, ustozlarim oldida ona-vatanimni sevishga va asrashga, Bolalar tashkiloti a'zolarining qonun-qoidalariga to'liq amal qilishga, o'qishdagi a'lo yutuqlarim, mehnatim va jamoat ishlaridagi faolligim bilan ona-vatanim ravnaqi yo'lida Prezidentim va xalqim oldida fidoiy bo'lishga, yonib-yashashga tantanali va'da beraman.

baxtli bolalikni, ona-vatanni madh etuvchi qo'shiqlar, raqslar ijro etiladi;

- bayroq tushiriladi;
- yakuniy so'z: Bolalar tashkiloti sardorlariga (tuman, shahar, viloyatlar) beriladi.

Har bir guruh kengashi yoki guruh yoshlarga o'zining fidokorona mehnati bilan dong taratgan, namuna bo'la oladigan qahramon shaxslarning nomini guruh nomiga

taqdirlanadilar.

Respublika Bolalar tashkilotining anjumanlariga, festival yoki forumlariga taklif etiladi.

Bolalar tashkilotining Nizomi va qonun-qoidalariga rioya qilmagan Bolalar tashkiloti a'zolari umumta'lim maktab yig'ilishida muhokama etiladi hamda tanbeh, ogohlantirish, hayfsan beriladi, a'zolikdan o'chiriladi yoki tashkilot a'zolidan chetlashtiriladi.

A'zolikdan o'chirish sinfda, ya'ni guruh yig'ilishida ko'riladi. Bolalar tashkiloti a'zolidan o'chirish haqidagi qaror umumiy maktab yig'ilishida qatnashayotgan a'zolarining uchdan ikki qismi qo'l ko'tarib ma'qullagandan keyingina qabul qilinadi va Sardorlar Kengashi tasdig'idan so'ng kuchga kiradi.

3. BOLALAR TASHKILOTINING KO'KRAK NISHONI (ZNACHOKI) VA UNI TARQATISH MEZONI

Respublika Bolalar tashkiloti, uning viloyat, shahar, tuman bo'limlari, umumta'lim maktablari Bolalar tashkiloti yig'ilishi o'zining yagona ko'krak nishoniga ega.

Ko'krak nishoni (znachok) O'zbekiston Respublikasi

tashkiloti a'zolarining noroziliklariga sabab bo'lsa hamda ish faoliyatini sust olib borsa qayta sardor saylanadi.

YETAKCHI

Yetakchi maktab Pedagogik kengashi a'zosidir. U «maktabdan tashqari» va «sinf dan tashqari» ishlar bo'yicha hamkor tashkilotlar bilan uzluksiz munosabatlarda faol ishlashi kerak:

- qo'shimcha ta'lim faollarining «tizimlashgan» ta'limini o'tkazish;

- guruhlarining (otryadlarning) qiziqishi va faolligi orqali yo'naltirish;

- maktabdagi «Kamolot» ning dastlabki tashkilotchilari bilan katta yoshdagi bolalar tashkiloti a'zolarini «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati safiga kirishga tayyorlash;

- doimiy izlanishda bo'lib, malakasini oshirish, yangi o'quv uslublarini egallash va ularni o'z faoliyatida (ishida) ishlatish.

BOLALALAR TASHKILOTI YETAKCHISINING HUQUQLARI

- Bolalar tashkiloti bilan bog'liq bo'lgan masalalarni maktab Pedagogika kengashi muhokamasiga kiritish;

etish, ularga shart-sharoitlar va imkoniyatlar ochib berish, darslarni yaxshi o'zlashtirmayotgan o'quvchilarga amaliy yordam berib, ularni a'lochilar safiga qo'shish, milliy qadriyatlarimizga hurmatda bo'lish, vatanni sevish, o'quvchilarning bo'sh vaqtlarini mazmunli va qiziqarli ishlarga yo'naltirish, kelajakda yetuk mutaxassis bo'lib yetishishlariga ko'maklashishdir.

Avvalam bor maktabda boshlang'ich tashkilot va Bolalar tashkiloti xonasini jihozlash va boshqa tashkiliy ishlarni amalga oshirish mening rejamda.

Undan so'ng esa:

- yo'nalishlar rahbarlarining faoliyatini qayta ko'rib chiqish;

- tashkilot burchagini qayta jihozlash;

- kichik yoshdagi o'quvchilarni «Kamalak» Bolalar tashkiloti a'zolidan qabul qilish;

- barcha yo'nalishlari bo'yicha guruhlar tashkil etishni qayta ko'rib chiqish;

- barcha yo'nalishlar va guruhlar bilan birga «mening tashkilotim» tadbiriga tayyorgarlik ko'rish va o'tkazish;

- tashkilotning o'tgan yil hisobotini topshirish (reja asosida);

TASHKILOTINI TAZIYISH

«Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati homiyligidagi Bolalar tashkiloti a'zosining chap ko'krak nishoni Nizom va qonun-qoidalariga sadoqatli bo'lish va tashkilotning faoliyati uchun doimo shay bo'lib turish belgisidir. Ushbu ko'krak nishonini (znachok) faqatgina a'zolik safiga qabul qilingan o'quvchilarga taqishga haqli. «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati a'zolidan chorlovchi bu ko'krak nishon, o'z tashkilotining haqiqiy, g'ururli a'zosi ekanligidan dalolat beradi.

Ko'krak nishoni (znachok) umumta'lim maktabi o'quvchilaridan tushgan arizalar soniga ko'ra, tuman, shahar Bolalar tashkiloti bo'limlari tomonidan Respublika Bolalar tashkilotiga talabnoma asosida chiqiladi. Respublika bolalar tashkiloti o'zi yoki shahar, tuman, viloyat bo'limlari bilan birgalikda Bolalar tashkilotiga a'zolikka qabul qilish tantanali yig'ilishlarida ishtirok etishadi hamda taqdim etiladi.

Bolalar tashkiloti sardori ko'krak nishoni (znachok) Bolalar tashkiloti a'zosining ko'krak nishonidan farq qiladi. Ushbu ko'krak nishon umumta'lim maktabi yig'ilishida barcha faollar oldida eng faol, jamoatchi, fidoiy sardorga taqdim etiladi. Sardor bu ko'krak nishonini ko'kragining chap tomoniga taqib yuradi.

4. BOLALAR TASHKILOTI YETAKCHIVA SARDORLARINI SAYLASH MEXANIZMI

Yetakchi – Bolalar tashkiloti raisi Xalq ta'limi boshqarmasi bilan kelishilgan holda tuzilgan komissiyaning suhbat natijasi asosida ishga qabul qilinadi.

Sardor – sinf sardori sinf yig'ilishida saylanadi. Sardor sinfda kelgusi ishlarni qanday amalga oshirishi to'g'risidagi dasturini oldindan taqdim etadi.

Maktab sardori saylov asosida tayinlanadi. Maktab o'z nomzodlarini taqdim etadi. Oldindan har bir sardor o'z dasturini maktabda targ'ib etadi. Saylov kuni kamida 3/2 ovozga ega bo'lsa, o'sha yosh yigit yoki qiz sardor etib tayinlanadi.

Sardorlikka saylangan yosh yigit-qizlar umumta'lim maktabi Sardorlar Kengashiga qabul qilinadi.

Agar sardor o'z faoliyati davomida maktab Bolalar

- maktab faoliyatining muhim masalalari muhokamasida va qarorlari qabul qilishda qatnashish;

- rejalashtirilgan ishlarni maktab ma'muriyati bilan kelishilgan holda amalga oshirish;

- maktab ma'muriyati bilan kelishilgan holda bolalar tomonidan ishlab chiqilgan mahsulotlarning va tushgan mahsulotlarning savdosini o'tkazish va tushgan mablag'ni tashkilot ehtiyoji, tashkilot a'zolarini taqdirlash va rag'batlantirish ishlari ishlatish;

- maktab ma'muriyati bilan kelishilgan holda turli aksiyalar, ko'rik-tanlovlar, musobaqalar tashkil etish;

- bolalar jurnallari va gazetalari sahifalarida tashkilot faoliyatini yorituvchi maqolalar bilan ishtirok etish;

- mustaqil hamdo'stlik davlatlari hamda Xalqaro Bolalar tashkilotlari bilan hamkorlik o'rnatish;

- joylardagi milliy madaniy markazlar bilan Xalqlar do'stligini namoyon etuvchi turli ommaviy tadbirlar, do'stlik festivallari, kechalar tashkil etish;

- viloyat, tuman (shahar) bolalar tashkiloti rayosatiga a'zo bo'lish, uning ish faoliyati mazmunini boyitish bo'yicha o'z takliflarini bildirish;

- maktab o'qituvchilari uchun joriy etilgan imtiyozlardan to'la foydalanish.

MAKTAB BOLALAR TASHKILOTI

YETAKCHISINING TAXMINIY FAOLIYAT DASTURI

Men o'z faoliyatim davomida quyidagi yo'nalishlar bo'yicha ish olib boraman. Bundan maqsad, maktabda o'quvchilar orasida uchraydigan muammolarni bartaraf

- «Umid» yo'nalish guruhlarining ish faoliyatini o'rganish va bu borada ish olib borish (reja asosida);

- «Oltin meros» yo'nalishi guruhining ish faoliyatini o'rganish va bu borada ish olib borish (reja asosida);

- «Vatanparvar» yo'nalishi guruhining ish faoliyatini o'rganish va bu borada ish olib borish (reja asosida);

- «Ma'naviyat va ma'rifat» yo'nalishi guruhlarining ish faoliyatini o'rganish va bu borada ish olib borish (reja asosida);

- «Sog'lom avlod» yo'nalishi guruhlarining ish faoliyatini o'rganish va bu borada ish olib borish (reja asosida);

- «Ekologiya» yo'nalishi guruhlarining ish faoliyatini o'rganish va bu borada ish olib borish (reja asosida);

- «Mehr-shafqat» yo'nalishi guruhlarining ish faoliyatini o'rganish va bu borada ish olib borish (reja asosida);

- boshlang'ich tashkilot

bilan bog'liq masalalarni maktab o'qituvchilar kengashi muhokamasiga kiritish;

- maktab faoliyatining muhim masalalari muhokamasida va qarorlar qabul qilishda qatnashish;

- kundalik ish rejalarni belgilash va bajarish;

- kutubxona mudirlari bilan hamkorlikda bolalarni kitob o'qishga bo'lgan qiziqishlarini o'stirish;

- o'quvchilarning manfaatini himoya qilish va ularda uchrab turadigan muammolarni hal qilishda yordam ko'rsatish;

- har bir yo'nalish asosida vatanga sadoqat va xalqqa hurmat, milliy g'urur va qadriyatlar, so'z va ish birligi, do'stlik va

sadoqatlik, burch va vijdon, o'zaro g'amxo'rlik va mehribonlik, kattalarga hurmat va kichiklarga izzat, milliy an'analariga sadoqat va boshqa xalq an'analari hurmat kabi tuyg'ularni o'quvchilar qalbiga singdiraman va shakllantiraman.

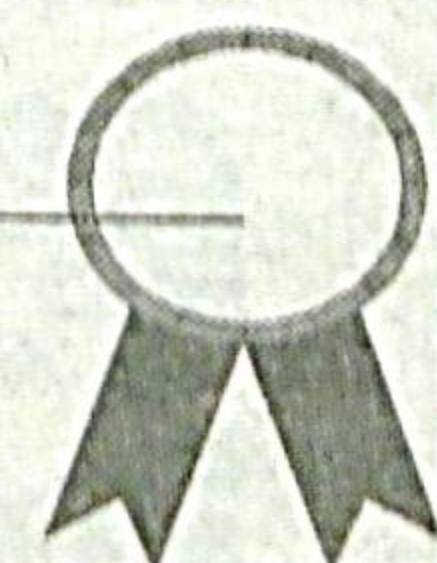
Maktab to'g'risida qisqacha ma'lumot

1. Maktabning qisqacha tavsifnomasi
2. Maktabning tashkil topgan yili
3. Undagi o'quvchilar soni

4. Shundan Bolalar tashkilotining a'zolari soni 7-14 yoshlilar _____, 14-28 yoshlilar _____

qaysi yo'nalishlar bo'yicha guruhlar faoliyat olib boryapti _____

undagi a'zolar soni _____

«NIHOL» YAPROQ YOYMOQDA

TIPRATIKANNING DO'STI

(Ertak)

Tipratikan bir kuni o'ziga do'st topmoqchi bo'libdi. U yonida do'sti bo'lsa, hech qachon xor bo'lmasligini tushunib qolgan ekan-da. Shu payt chiroyli dumlarini o'ynatib, tulki kelib qolibdi.

-Kel, tulki, do'st bo'laylik. Men sengako'polmalar beraman, doimo birga bo'lamiz, - debdi tipratikan.

Tulki ayyorona jilmayib, o'rmon ichkarisiga kirib ketibdi. Unga tipratikanning olmalari ham, o'zi ham kerak emasdi-da. Tipratikan yana o'ylanib qoldi.

Uning oldiga par-r etib bedana kelib qo'nibdi.

-Kechirasiz, mabodo siz men bilan do'st tutinmaysizmi-a, - deb so'rabdi tipratikan.

-Jon deb do'st bo'lardim-u lekin men ko'proq uchib yuraman-da, - deb bedana uchib ketibdi.

Tipratikan uzun quloqli quyvonvoyni, doimo qurillaydigan qurbaqani mo'ljallab ko'ribdi, bo'lmabdi.

Tipratikan yurib-yurib charchab, bir tosh ustiga

o'tiribdi. Lekin shu payt tosh qimirlab qolibdi. Tipratikan qo'rqib ketib, qochmoqchi bo'libdi. Keyin bilsa u toshbaqa ekan. Tipratikan qo'rqa-pisa undan so'rabdi:

-Kechirasiz, siz men bilan do'st bo'lolmaysizmi?

-Jonim bilan. Lekin men juda sekin yuraman-da, maylimi, - debdi toshbaqa bamaylixtir.

-Hechqisi yo'q. Biz bir-birimizga o'xshar ekanmiz, - deb quvonibdi tipratikan.

Shu-shu ikki do'st doimo birga yuradigan bo'lishibdi. Xavf tug'ilib qolsa tipratikan tezda g'uj bo'lib, yumaloqlanib olar, toshbaqa esa boshi, oyog'i va dumini kosasi ichiga yashirar ekan. Tipratikan nihoyat do'st topganidan juda baxtiyor bo'libdi.

Muattar ALIMBEKOVA,

Mirobod tumanidagi 214 - maktabning ona tili o'qituvchisi.

Maktabimiz qoshida

ochilgan «Nihol»

to'garagi ikki yildan

buyon faoliyat

ko'rsatib kelmoqda.

To'garak rahbarimiz

Muattar

ALIMBEKOVA biz

shogirdlarga ijod

sirlarini o'rgatadilar.

Ikki haftada bir bo'lsa

ham, to'garak

a'zolarining ijodlari ancha ko'zga tashlanib qoldi.

O'quvchilar to'garakda yozgan she'r, hikoya,

maqolalarini devoriy gazetada ko'rganlarida qanchalik

quvonishlarini tasavvur ham qilolmaysiz.

Maktabimizda bo'lib o'tgan «Sog' tanda - sog'lom

aql» tadbirida to'garak a'zolari 2-«V» sinfo'quvchilariga

she'rlar yozib beradilar. To'garagimiz o'quvchilari

yozgan she'rlardan Sizlarga taqdim qilmoqchimiz.

Iltimos, «Tong yulduzi»da ustozimiz suratini chiqarib,

ular yozgan ertakni e'lon qilsangiz.

ONAJON

Mehribonlik uyimiz,
Tinmas qo'shiq, kuyimiz.
Lekin qo'msayman har on
Sizni jonim, onajon!
Qayta qoling azizim,
Mehribon, shirin so'zim,
Sog'indim juda-juda
Ko'zlarim yo'lingizda...

Muborak QURBONOVA.

SINF

Sinf ikkinchi uyimiz,
Olamiz undata'lim.
Kirganida muallim,
Tezda qilamiz ta'zim.
Bezatomiz sinfimiz,
Gullar turar har joyda.
Qancha tutsak ozoda,
Shuncha bo'ladi foyda.

Behzod BOTIROV,
5-«B» sinfo'quvchisi.

BAHOR

Atrofga qarang bir bor,
Eshik qoqyapti bahor.
Ko'z ochmoqchun boychechak,
Bo'lib qoldi-ya halak.
Qaldirg'och allaqachon,
Yo'lga tushgan biz tomon.
Tabiat yashil gilam,
To'qiy boshladi ildam.

Malika BARATOVA,
5-«B» sinfo'quvchisi.

SHIFOKOR MASLAHATI

Yuqumli kasallikning,
Oqibati yomondir.
Kasallik xastalikdan,
Qochgan doim omondir.
Ertalab barvaqt turib,
Badantarbiya qilgin.
Salomatlik manbai,
Ozodalik deb bilgin.
Salomatlik sirlarin,
Yodingda saqla mudom.
Shifokor maslahatin,
Ish bilan oqla mudom.

Qizlarxon YO'LDOSHEVA,
6-sinfo'quvchisi.

BOLALIGIM, SENI SOG'INDIM

Sinfimizda turli mavzularda suhbatlar o'tkazib turamiz. Ayniqsa, «Bolaligim, seni sog'indim» deb nomlangan suhbatimiz menga juda yoqdi. Biz o'sha kuni sevimli xonandamiz Yu.Usmonovning shu nomdagi qo'shig'ini tingladik. Shirin xayollar og'ushida jajji bolaligimizga sayohat qildik. Bir do'stimiz buvisining tishsiz og'zini ko'rib, «hali tishingiz chiqmadimi?» deb so'ragani, yana boshqasi bolalar bog'chasidagi do'mboqqina o'rtog'ining ozishni xohlashi, lekin juda ko'p o'qat yeyishi haqida kulib esladilar. Yana bir sinfdoshim yomg'ir yog'ayotganda gullarga suv quygani, onasi qarshilik qilsa, oyijon qo'yavering, soyabonimni tutib olaman, hech qayerim xo'l bo'lmaydi, deganlarini eslab rosa zavqlandi. Suhbatimizga ustozimizning bolalik vaqtlari urushdan keyingi yillarga to'g'ri kelgani haqidagi hikoyalari ulanib ketdi. Biz ustozimiz gaplarini tinglab, naqadar baxtli zamonda yashayotganimizga yana bir bor iqrar bo'ldik.

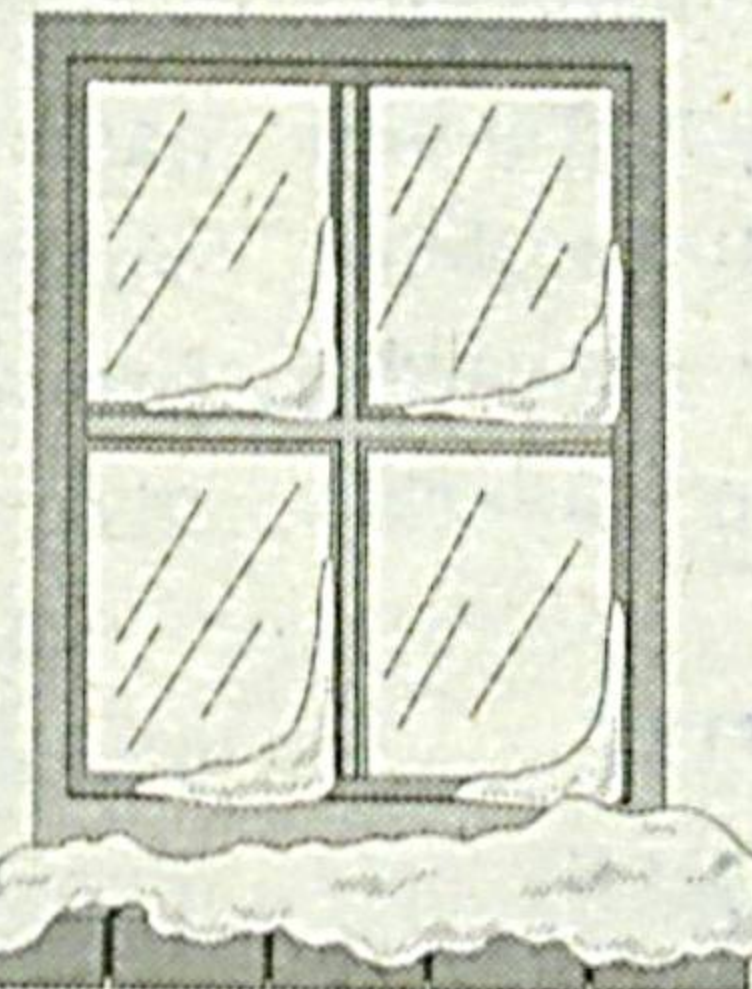
Hilola NORXO'JAYEVA, 6-sinfo'quvchisi.

OFTOB YEGAN QOR

Bugun chana uchay deb,
Biramallab uyg'onsam,
Hech qayerda, hech qanday
Qor qolmabdi sira ham.
Men turguncha qorlarni,
Oftob chiqib yeganmish.
Kech uyg'ongan bollarga,
Qor qolmasin, deganmish.

Oygul UTULIYEVA.

TOVUG'IM

O'zi yaxshiku tovuq,
Qilig'i biroz sovuq.
Tozalab qo'ygan joyim,
Titib tashlaydi doim.

Latofat ERGASHEVA,
5-«B» sinfo'quvchisi.

SALOMATLIK - TUMAN BOYLIK

Sinfimizni 6-sinfdagi aka-opalarimiz otaliqqa olishgan. Ular bizning yaxshi o'qishimizga, maktab jamoat ishlarida qatnashishimizda yordam beradilar.

Salomatlik mavzusida bo'lib o'tgan tarbiyaviy soatimizda ular she'r, ko'rgazmalarni tayyorlashda bizga yordam berdilar. Shu kuni kasallik keltirib chiqaruvchi omillar, ularga qarshi kurashish haqida suhbatlashdik.

Taassurotlarimiz bir jahon bo'ldi.

Maqsuda AVEZOVA,
3-sinfo'quvchisi.

NIYATLARI YAXSHILIK

Maktabimizda 3-«G» sinfo'quvchilarini hamma taniydi, nega deysizmi? Chunki ular adabiyot va san'atni juda sevishadi. O'tkaziladigan tadbirlarda faol qatnashadilar. Ularning o'qigan g'azal va she'rlarini tinglasangiz taniqli suxandonlar Qodir Mahsumov, Nasiba Qambarovalarning izdoshlari shu yerda ekan, deysiz. Darvoqe, bu sinfo'quvchilaridan maqomchilar dastasi ham tuzilgan. San'atni sevgan kishidan hech qachon yomonlik chiqmaydi, chunki uning qalbida faqat yaxshilik va ezgu orzular bo'ladi, deyishadi ustozlarimiz.

Dilfuza SHERQO'ZIYEVA,
6-sinfo'quvchisi.

ZIMMAMDAGI MAS'ULIYAT

Men 1991 yil 9 fevralda tug'ilganman. Dadam: «Navoiy tug'ilgan kunda tug'ildi, ismini Alisher qo'yamiz. O'g'limiz ham bobosidek olihimmat, doimo ko'pchilikni o'ylaydigan, dono inson bo'lsin», deb niyat qilgan ekanlar. Shuning uchun zimmamdagi mas'uliyatni tobora chuqurroq tushunib boryapman. Doimo halol bo'lishga, kishilarga yaxshilik qilishga, a'lo o'qishga harakat qilyapman.

Alisher BAHODIROV,
5-sinfo'quvchisi.

Temuriylar sulolasidan yetishgan iste'dodli shoir va mohir adib Zahiriddin Muhammad Bobur o'zbek mumtoz adabiyotining ko'zga ko'ringan peshqadam vakillaridan biridir. U 1483 yilning 14 fevralida Andijonda, Farg'ona viloyatining hukmdori Umarshayx Mirzo va uning rafiqasi Qutlug' Nigorxonimlar oilasida dunyoga keldi. Uni Muhammad Bobur deb atay boshladilar. Adabiy ijodda Bobur taxallusi bilan shuhrat qozondi. Boburning arabchadagi lug'aviy ma'nosi sherdir. O'sib-ulg'aygach, Bobur ham sog'lom, baquvvat, yov ustiga sherday tashlanadigan o't yurak inson bo'lib yetishdi. Keyinchalik ulug' kibarlar oilasidan chiqqanlarga qo'shib aytiladigan Zahiriddin so'zini qo'shib, Zahiriddin Muhammad deb atay boshladilar. «Zahiriddin» so'zining ma'nosi ko'p, shulardan biri sergul daraxt ekan.

Keyinchalik «Boburnoma»da yozilishicha,

Boburning otasi Umarshayx Abusaid Mirzoning to'rtinchi o'g'li edi. Umarshayx Mirzo uch o'g'il, besh qiz farzandning otasi

bo'lgan. Ularning kattasi Zahiriddin Muhammad edi. Uning o'zidan besh yosh katta bo'lgan Xonzodabegim ismli opasi bo'lib, utaqdir taqozosi bilan o'zining raqibi Shayboniyxonga turmushga chiqadi. Undan Xurramshox ismli o'g'il ko'radi. Shu tariqa Shayboniyxon bir tomondan Boburga pochcha, uning o'g'li Xurramshoxga Bobur tog'a hisoblanadi. Boburning bir otadan dunyoga kelgan Mehribonubegim, Shahribonubegim, Yodgor Sulton begim, Ruqiya Sulton begim, Qorako'zbekim ismli opa-singillari ham bo'lgan, shuningdek, Jahongirmirzo, Nosirmirzo ismli ukalari ham bo'lgan.

Esondavlatbegim esa Boburga ona tomonidan buvi (ulug'onasi) bo'lgan. Bobur onasi haqida «Boburnoma»da qisqa ma'lumot berib, shunday degan: «Mening chodirim validam (onamga) yaqin joyga tikilur edi». «Boburnoma»da Qutlug'nigoxonimning 1505 yilda Qobulda vafot etgani va marhumani Ulug'bekmirzo tog' yon bag'rida qurdirgan imorat yoniga «Bog'i Navro'ziy» deb atalgan joyga dafn qilingani haqida ma'lumot bor.

Bobur Mirzo otasi Umarshayx Mirzo haqida: «Rayon savodi bor edi. «Xamsatayin» vamasnaviy kitoblarni, tarixlarni o'qub edi. Aksar «Shohnoma» o'qur edi. Ta'bi nazmi bor edi, vale' she'rg'a parvo qilmas edi».

Ma'rifatli hukmdor Umarshayx Mirzo o'g'li yosh Zahiriddin Boburning ta'lim-tarbiyasiga katta e'tibor beradi. U ilm-fan va harbiy mashqlar bilan muntazam shug'ullanib voyaga yetadi. Musiqa, she'riyatning sir-sinoatlarini puxta egallaydi. Shu orada otasining to'satdan vafot etishi, yosh Zahiriddinning davlat, el-yurt

tashvishlari bilan jiddiy shug'ullanishga majbur etadi. 1494 yilda 11-12 yoshli Zahiriddin otasining taxtiga podshoh qilib ko'tariladi. Zahiriddin Muhammad uylanib, Faxrunniso, Xumoyun Mirzo, Komron Mirzo, Mirzo Askariy, Mirzo Hindol, Gulbadanbegim, Gulruhbegim, Gulrangbegim kabi farzand ko'radi. Ularning ko'pchiligi o'z davriga ko'rayaxshi ta'lim-tarbiya olib, tarixchi, shoirlar bo'lib yetishadilar.

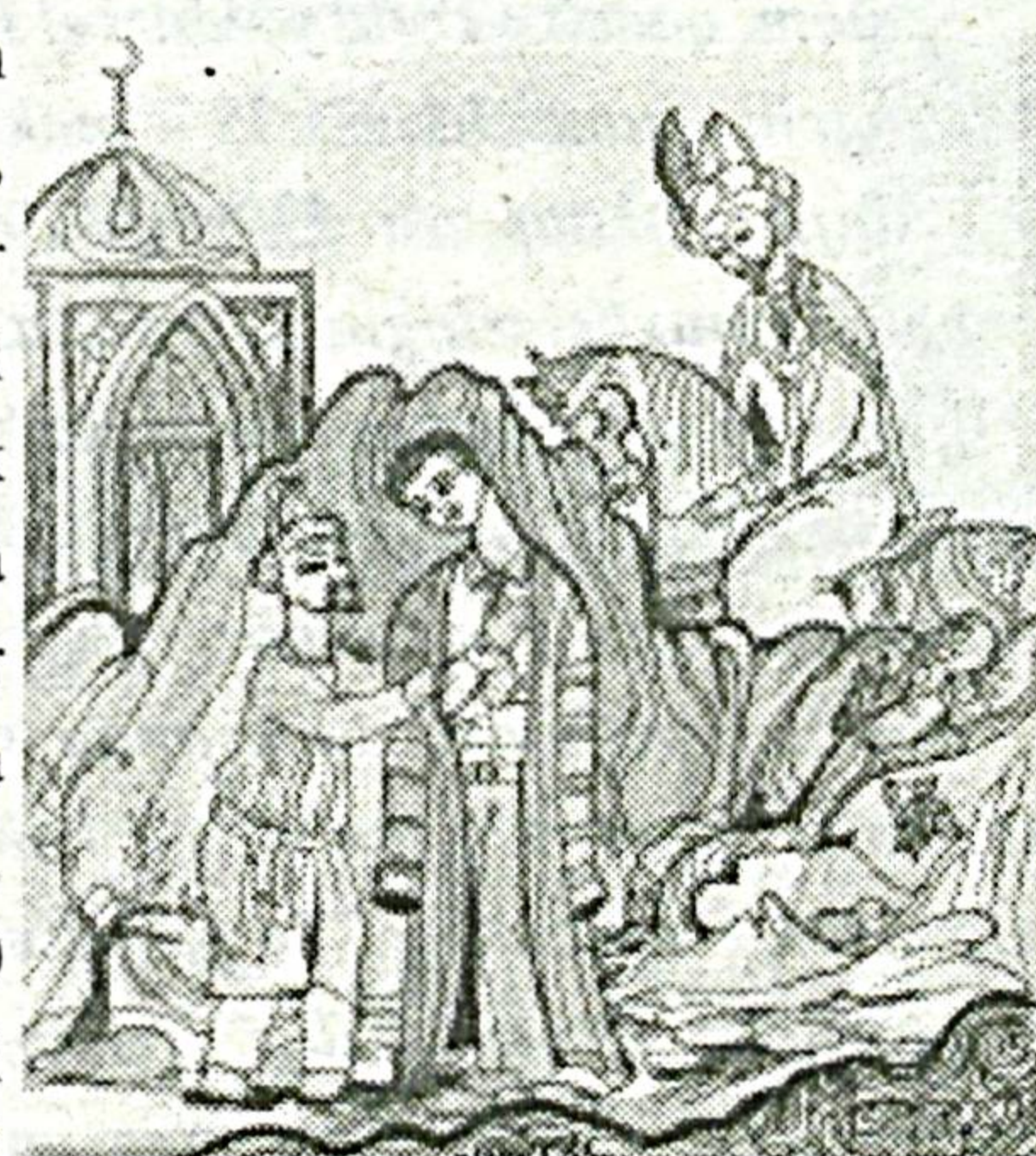
Zahiriddin Muhammad Boburning 47 yillik qisqa kechirgan umri temuriylar saltanatining tanazzulga yuz tutgan davriga to'g'ri kelib, u bu hokimiyatni birlashgan holda saqlab qolish uchun ko'p kuch sarf qildi, ammo u umrining keyingi davrlarini vatandan judolikda g'am-alam, goh hurramlikda Afg'oniston, Hindiston diyorlarida kechirishga majbur bo'ladi. Bular haqida «Boburnoma»da shunday xotiralarni yozadi: «O'n bir yoshimdan beri ikki Ramazon iydini payo-pay bir yerda qilg'on ermas edim». U boshidan o'tgan iztirobli kunlari haqida ham masnaviyalarida zamonasidan nolib, shunday yozgan:

*Ko'rsatib davlat yitmaging na edi,
Yerga urding, ko'tarmaging na edi.
Goh johilni sarbaland aylar,
Goh oqilni payband aylar.
Ne vafot qilganin bilsa bo'lur,
Ne jafosiga sabr qilsa bo'lur.
Ne qilay, ne kishidan istay dod,
Kimga dahr ilgidin qilay faryod.
Arzimas g'am yemakka bu dunyo,
Ban otin ham demakka bu dunyo.*

Ana shunday ziddiyatli zamonda yosh Zahiriddin bir necha marta Samarqandni qo'lga kiritib, uning shuhratini ko'tarish maqsadida shiddatli janglarga kiradi. Bir necha oylar davomida qamal azobini askarlar bilan boshidan kechiradi. U goh Sultonali, Boysung'urmizro, Shayboniyxonlarni yengib, goh yengilib, oqibatda Samarqandni tashlab chiqib ketadi. Yosh Bobur Samarqandni egallaganda uni qutlab, Navoiy

Biz suv ichgan buloqlar

unga maktub ham yo'llagan edi. Biroq, amir u beklik o'rasidagi parokandalik Boburning bir joyda muqim hukmdor bo'lib qolishiga imkon bermadi. Nihoyat, Bobur 300 ga yaqin sadoqatli a'yon va navkarlari

bilan Xisor tog'larida sargardon yurib, 1504-1505 yillarda Afg'onistonga yurish qilib, uning hukmdori Muhammad Arg'unni yengib, hokimiyatni o'z qo'lga oladi.

1507 yilda Xumoyun Mirzo tug'ilishi bilan Bobur o'zini podshoh deb atashlarini buyuradi.

Bobur Afg'onistonda o'z mavqeini mustahkamlab olgach, Hindistonni zabt etish orzusi bilan yashaydi.

1526 yilda shijoatli hukmdor sifatida Bobur o'n ikki ming askari, 6000 fil va ko'psonli askarlari bilan jangga kirgan hind rojasi Ibrohim Lo'diyga qarshi jangga kirib, uni yengib, Hindistonni ham qo'l ostiga kiritishga muvaffaq bo'ladi. Bobur hind feodallari bilan munosabatni yaxshilashga, diniy nizolarni bartaraf qilib, madaniy, ma'naviy, me'moriy obodonchilik ishlarini avj oldirib, yirik Agra shahrini bunyod qilib, Hindiston xalqining mehr-muhabbatini qozonadi. Ammo to'xtovsiz urushlarda toliqqan, jangu jadallarda yegan zarbalari, Qandahor yo'lida qahraton qishning izgi-irinli damlarida lashkarlari bilan yo'l ochishda ishtiroki, Chirchiqning muzlagan suvini yorib, unda cho'milishlari, Xoja Kalon kabi yaqin kishilarining. Hindistonni tashlab ketishi, unib-o'sgan onadiyor sog'inchi, o'g'lining xastaligini o'ziga o'tishini so'rab qilgan iltijolari natijasida kuchaygan

ruhiy iztiroblar jahongashta sarkarda, nozik tabiat shoir, yetuk olim va mohir adibni 47 yoshida, ya'ni 1530 yilning 26 dekabrda taslim bo'lishga majbur etdi.

Zahiriddin Muhammad Bobur naqadar sertashvish, notinch hayot kechirishga qaramay, o'z davriga nisbatan yetuk bilim olib, yirik badiiy va chuqur mazmunli ilmiy asarlar ijodkori sifatida o'zbek adabiyoti va ma'naviyatini yuqori sifatga ko'tarishga salmoqli hissa qo'shgan fozilu olimlar, shoirlar, adiblar qatoridan munosib o'rin egallaydi. Lekin o'z davrining feodal hukmdori sifatida hayotdagi ziddiyatlar, qarama-qarshiliklar ham uning ijodini, hayotini chetlab o'tmadi. Shuning uchun bo'lsa kerak, akademik V.Y. Zohidov «Bobur hammadan avval o'z ijodiyotining progressiv ilg'or fikrlari bilan bizga qadrlidir» degan edi.

Xasanxo'ja

MUHAMMAD XO'JAYEV,
filologiya fanlari nomzodi.

«RAMAYANA»NI KO'RMAGAN BORMI?

Bizning oilamiz katta, ahil va fayzli. Bobojonim (ismlari Davron) kamtarin va mehribon bo'lsalar, buvijonim bolalar bog'chasida tarbiyachi bo'lib ishlaganlari sababli bolajonlar u kishining jon-dillari. Bizlar - ya'ni, kelinoyilarim, ammalarimning bolalari yig'ilsak, hovlimiz o'yingohga aylanib ketadi. Shunda «Janobi Ramga sharaflar bo'lsin», «Sehrlil kamon uchib ketdi. Sita, maymunlar», deb o'ynasak, buvim «Janobi Raming kim? Maymunlarning ham kamoni bo'larkanmi?», deb so'raydilar. Bobojonim, qo'yaver, biror bir ertak bo'lsa kerak-da, deydi. Shunda Durdona singlim «Ramayana-ku bu, shuniyam bilmaysizmi» deb o'rgatgan bo'ladi. Bir kuni bobojonim radio eshitib o'tirsalar, Mash'alda O'zbekiston xalq yozuvchisi Muhammad Alining suhbatini berishibdi. Unda shoir «Ramayana»ni 5 yil tarjima qilganini, buning uchun Sharof Rashidovdan rahmatnoma va tilla peroli ruchka olganini aytibdi. E, «Ramayana» shunday yaxshi narsa ekanki, Rashidov ham o'qigan ekan-da, debdilar bobom. Televizorda «Ramayana» seriali boshlangan kunlari buvijonimni ham chaqirib, «Kel, buvisi biz ham «Ramayana»ni ko'ramiz», debdilar quvonib. Tez kunda kelinoyilarim, amakilarim ham bu tomoshaga qiziqib ketishibdi.

Serialdagi Ramning ota-onasiga, ustoziga, oilasi-yu o'z yoriga, Vataniga, do'stlariga bo'lgan munosabatini ko'rib, qoyil qolishibdi.

Bu film Vataniga, do'stiga, oilasiga sadoqatni ham o'rgatar ekan. Shunday asarni tarjima qilganlarga ham, uni odamlarga tomosha qiling deb ilinganlarga ham katta rahmat. Hind xalqi bizga begona emas. Bizga ham ularning mehru oqibati, bir-biriga iliq munosabati juda yoqadi.

Madina DAVRONOVA,
Buxoro viloyati, G'ijduvon
shahridagi 5 - maktabning
6- «A» sinf o'quvchisi.

Bizning to'garak

«Salom, qadrli «Tong yulduzi»! Biz uch aka-ukamiz. Ukalarim Chiroqchi tumanidagi 35 - maktabda tahsil olishadi. Suhrob 7 - sinfda, Abbos esa 4 - sinfda o'qiydi. Biz sening ashaddiy muxlislarimiz. Ayniqsa, «Bizning to'garak» eng sevimli sahifamiz. Chunki biz ham rasm chizishga qiziqamiz. Shu sohaning mutaxassislari bo'lmish ota-onamizni o'z ustozimiz deb bilamiz.

Bundan tashqari, taekvando sport klubiga ham a'zomiz. Sport sirlarini bizga bobomiz Egamqul ota Oqboyev o'rgatadilar. To'garagimizga 30 dan ziyod o'quvchilar qatnashadilar. Qishlog'imizda boshqa sport muassasalari bo'lmagani bois, maktab direktori Ergash aka Ochilov maktabimiz sport zalini ta'mirlab, sharoit yaratib berganlar. Klubimiz ochilganiga hali ko'p vaqt bo'lgani

yo'q. Lekin shu qisqa fursatda anchagina o'quvchilar sariq va yashil belbog' sohiblari bo'lib ulgurdilar. Ukam Abbosbek ham ko'k belboqqa nomzod. Kichik ukam Suhrob yaqinda bo'lib o'tgan «Onaxonlar, otaxonlar nabiralar nigohida» va «Iqtidorli bolalar - 2003» ko'rik-tanlovlarida qatnashib, tuman bosqichida faxrli o'rinlarni egalladi.

Chizgan rasmlarimiz sahifalaringdan o'rin olsa, juda xursand bo'lardik.»

To'garagimiz nomiga kelgan ushbu maktubni o'qib, behad quvondik. «Yigit kishiga qirq hunar ham oz» degan naqlga amal qilib, astoydil o'qib-o'rganayotgan, sport bilan samimiy do'stlashgan aka-ukalarning chizgan rasmlaridan ko'rgazma tashkil qilishni lozim topdik.

BAHORNİ SOG'INIB

Tog'lardan kelganda boychechak ifor,
Qaldirg'och yurt uzra uchganda nahor,
Tog'lardan qor bo'lib eriganda qor,
Bilingki do'stlarim, kelibdi bahor.

Bodomning gullari ochilganda oz,
Ariqlar shildirab chalganida soz,
Lola to'shaganda qizil poyondoz,
Bilingki do'stlarim, kelibdi bahor.

Kumushrang malika bo'lganda bahor,
Bulbullar quvonch-la aytganda alyor,
Jajji qizaloqlar taqsa sochbargak,
Bilingki do'stlarim, kelibdi bahor.

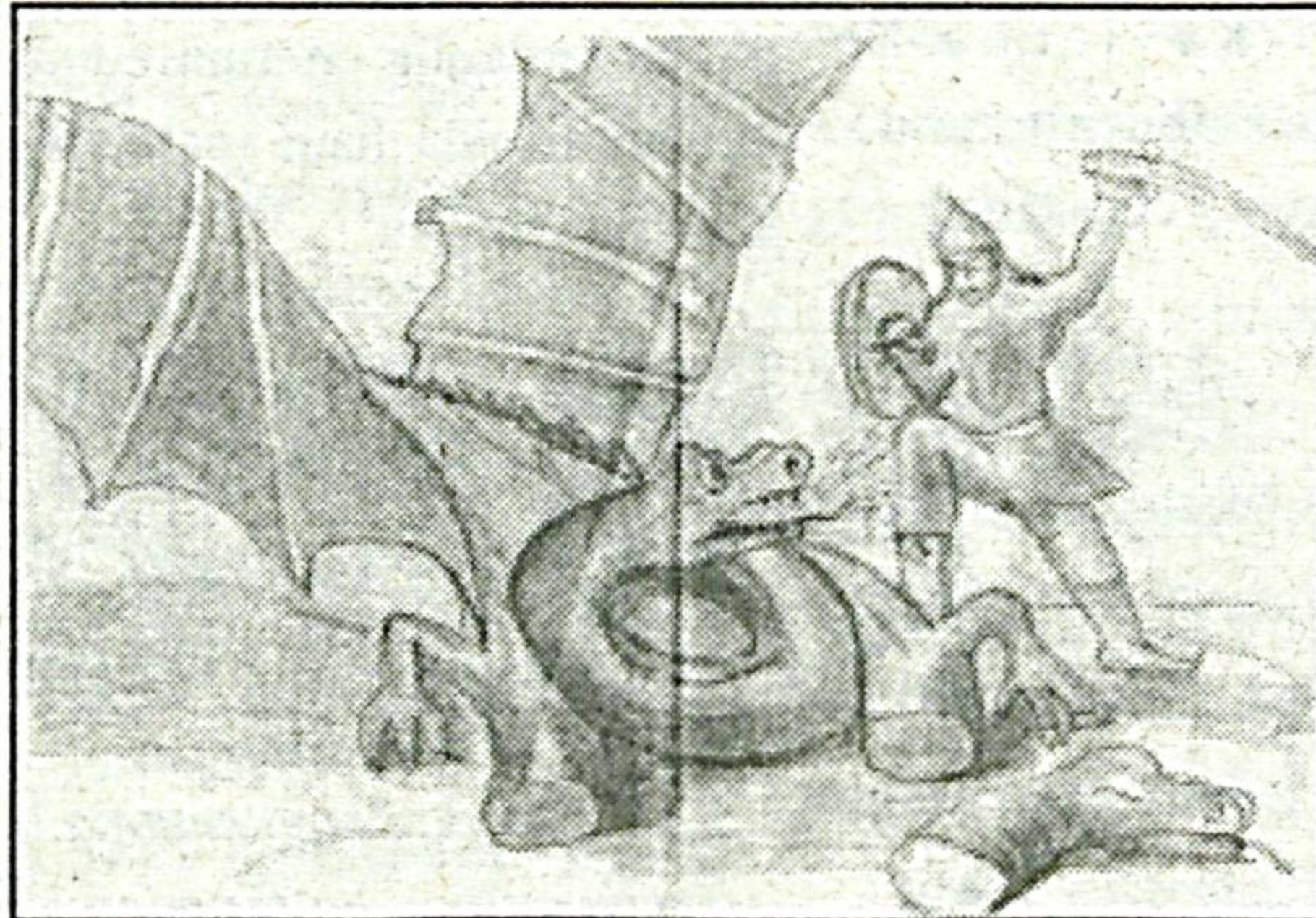
Ufurib turganda ko'klam nafasi,
Quloqqa chalinsa shabboda sasi,
Bizlarni so'roqlab kelganda Navro'z,
Bilingki do'stlarim, kelibdi bahor!

Nilufarxon RASULOVA,
Farg'ona viloyati, O'zbekiston tumanidagi
1 - umumta'lim maktabining 7 - «A» sinf
o'quvchisi.

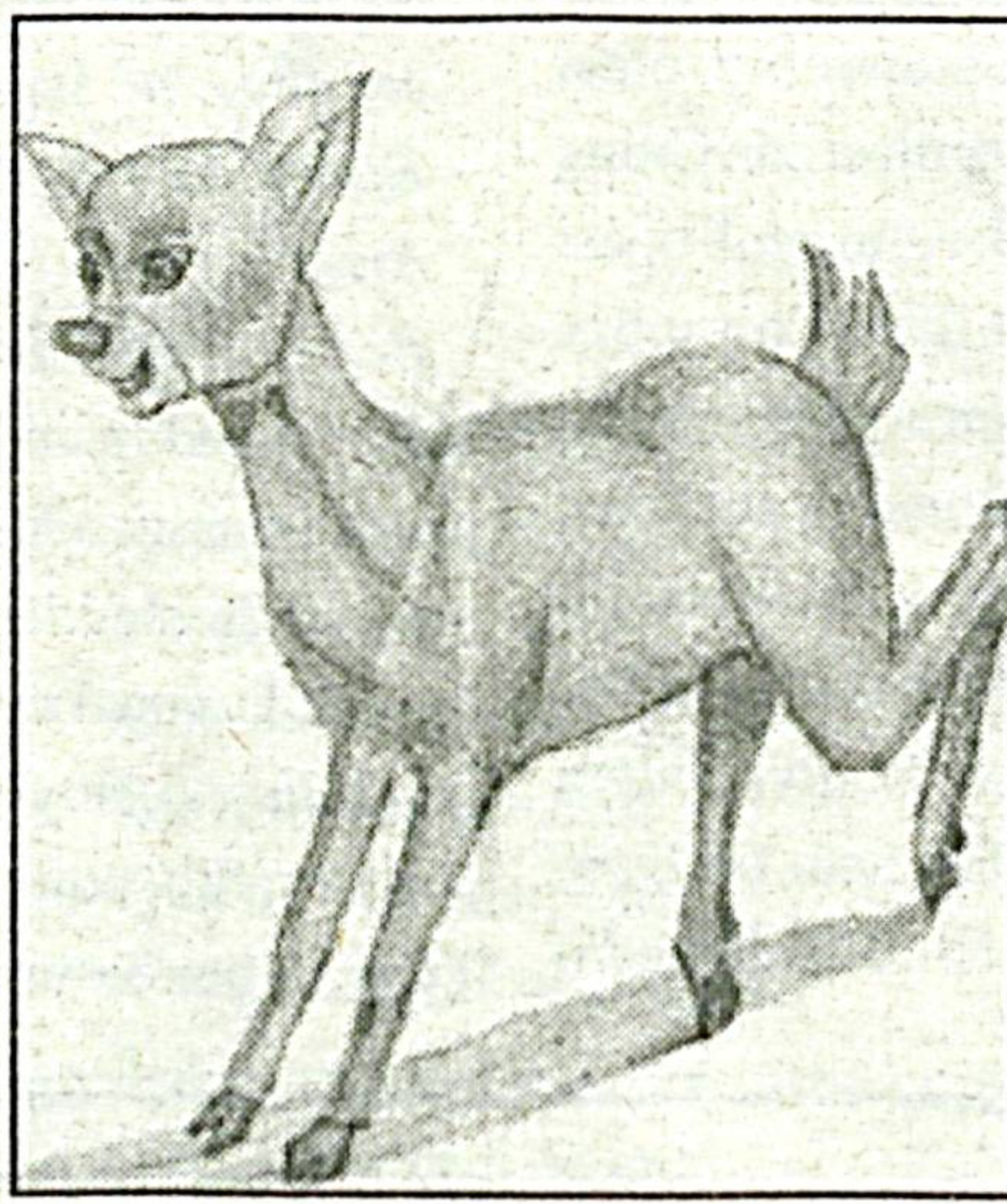
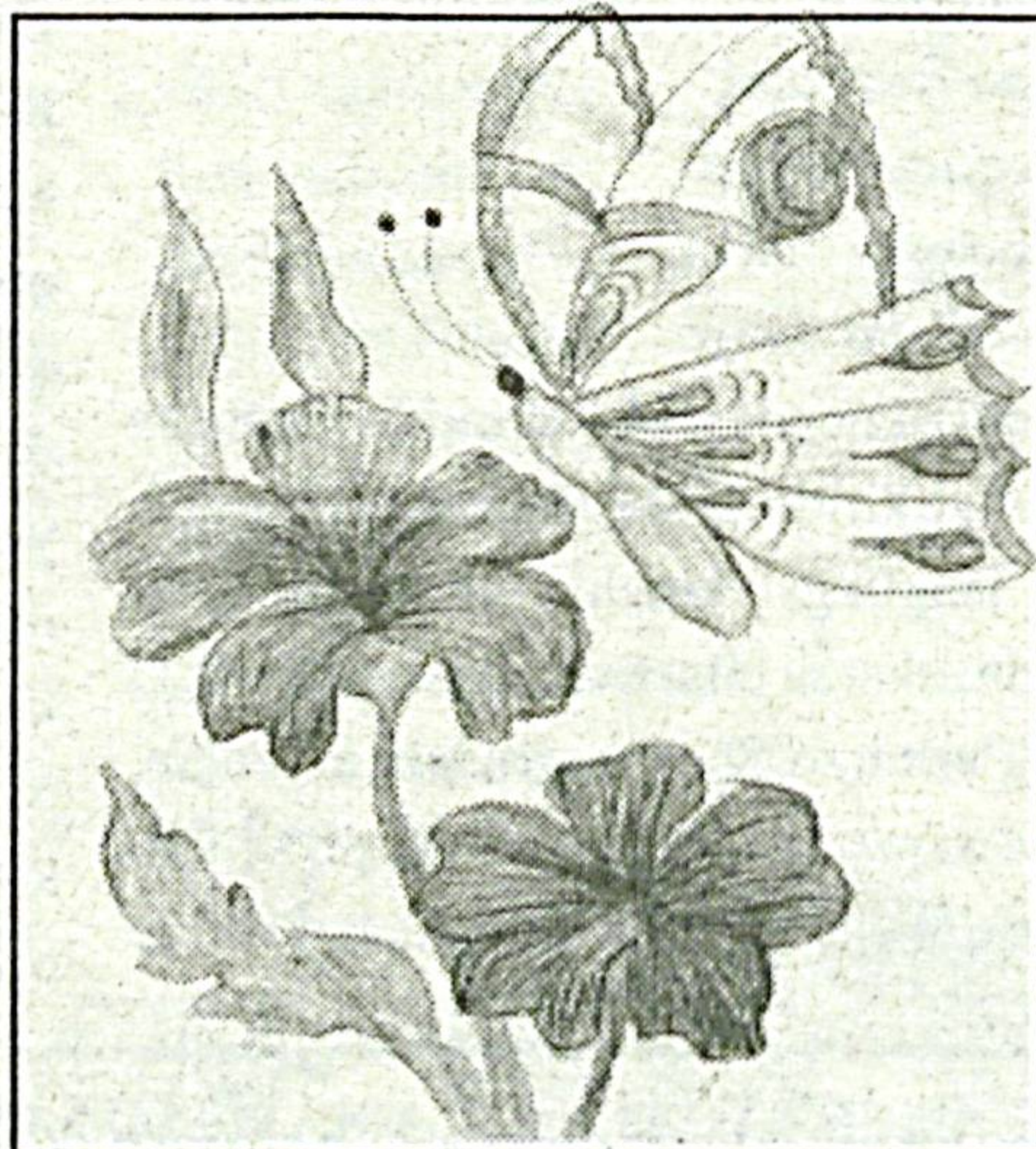
VATAN

Ona Vatan go'zal diyorum,
Bog'laringda yashnar bahorim.
Kunduzlari yonar quyoshim,
Tunda oydir mening sirdoshim.
Senga tilak ona diyorum:
Tinchlik bo'lsin senda har doim!

Mohira YO'LDOSHEVA,
Shayxontohur tumanidagi
316 - maktabning 6 - «G» sinf
o'quvchisi.

RASMLAR KO'RGAZMASI

YAXSHILIK YERDA QOLMAS

Bir yili qish qattiq kelib, kunlar juda sovib ketibdi. Yemish topolmagan bechora qushlar birin-ketin qirila boshlabdi. Ularga rahmi kelgan kambag'al bir dehqon bir burda nonini ham qushlar bilan baham ko'ribdi. Hovlidagi supa ustiga non ushoqlarini sochibdi. O'zi esa qushlarning chug'urlashib yeyishlarini zavq bilan tomosha qilibdi. Bahor kelib, yerdan qurt-qumursqalar chiqib, qushlarga yemish ko'payguncha dehqon bu odatini kanda qilmabdi. Qushlar uning himmati bilan qishdan eson-omon chiqib olishibdi...

Dehqon
yelkasiga
ketmonini tashlab,

o'z dalasiga oshiqibdi. Poliz ekinlarini ekib, mehr bilan parvarish qila boshlabdi. Ekinlari ko'karib, pishib yetilay deganda qayerdandir zararkunanda qora chigirtkalar paydo bo'lib, hosilga qiron keltira boshlabdi. Chorasiz qolgan dehqon xafa bo'lib o'tirganida, o'zi qishda yordam bergan qushlari yordamga kelishibdi. Qora chigirtkalarni bitta qo'yamay yeb bitirishibdi.

Yaxshilik yerda qolmas, deganlari shu bo'lsa kerak-da.

Jahongir JO'RAYEV,
Jizzax viloyati, Zomin tumanidagi 55 - maktabning 9 - sinf
o'quvchisi.

NARVON OLİB KELAMAN

Tipratikan o'rmonda ketayotib, bexosdan bir chuqurchaga tushib ketibdi. Shuncha urinsa ham chiqi olmasdi.

Shunda o'ziga-o'zi:

-Yana besh daqiqa urinib ko'raman, chiqolmasam, uyga borib narvon olib kelaman, -debdi.

Adiba ERGASHEVA,

Toshkent shahar, Yunusobod tumanidagi
273 - litsey maktabining 8 - «A» sinf
o'quvchisi.

TABIAT DARSIDA

O'qituvchi:

-Nima uchun bahorda yomg'ir ko'p yog'adi?

-O'quvchi:

-Chunki qish o'lkamizdan ketgisi kelmay rosa ko'z yosh to'kadi-da.

GEOGRAFIYA DARSIDA

O'qituvchi:

-Menga xaritadan serquyosh o'lkalarni ko'rsat-chi.

O'quvchi:

-Voy, ustoz, muallif xaritada quyoshni aks ettirishni unutib qo'yibdi...

Dildora EGAMBERDIYEVA,

Toshkentdagi 312 - maktabning 5 - «A» sinf o'quvchisi.

Ona yurti - olin beshing
TONG Yulduzi

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:
O'ZBEKISTON MATBUOT VA AXBOROT AGENTLIGI, O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI, «KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOIIY HARAKATI, «SOG'LOM AVLOD UCHUN» XAYRIYA JAMG'ARMASI

BOSH MUHARRIR:
Umida ABDUAZIMOVA
TAHRIR HAY'ATI:
Shuhrat AHMEDOV,
Jamoliddin FOZILOV,
Oynisa MUSURMONOVA,
Qahramon QURONBOYEV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Po'lat MO'MIN,
Mukarrama MURODOVA,
Tohir MULLABOYEV,
Ergashvoy SARIQOV.

Nashir «Ijod dunyosi» nashriyot uyi.

Gazeta «Ijod dunyosi» nashriyot uyi kompyuter bo'lida terib sahifalandi.
Hajmi A-3, 2 bosma taboq.
«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasida ofset usulida bosildi.
Korxona manzili: «Buyuk Turon» ko'chasi, 41.
Buyurtma № F-153
Gazetani Ma'suda IRISNAZAROVA sahifaladi.
Navbatchi: Gulyuz VALIYEVA

Ro'yxatdan o'tish tartibi № 000137
Manzillimiz: 700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.

Tel: 144-63-08
144-63-75